

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0215U007005

Державний реєстраційний номер: 0111U000074

Відкрита

Дата реєстрації: 26-01-2015

1. Етапи виконання

Номер етапу: 2

Назва етапу: Дослідження біорізноманітності та екоморфології кліщів та павуків у ядрах екомережі Полісся України. Встановлення екоморфологічної структури угруповань кліщів в екомережі Карпат і Закарпаття України.

Початок етапу: 01-2013

Закінчення етапу: 12-2014

Вид звітнього документа: Проміжний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена

Код ЄДРПОУ/ІПН: 05416975

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: 01601, МСП, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 15

Телефон: (044)235-10-70

Телефон: 235-15-69

E-mail: iz@izan.kiev.ua

WWW: www.nas.gov.ua

Інше: OrgStructure

Інше: SHBN

Інше: vzb

Інше: Institutions

Інше: iz

Інше: Pages

Інше: iz.aspx7777

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна Академія Наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00019270

Адреса: 01601, Київ-30, вул. Володимирська, 54

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Телефон: 234-32-43

Телефон: (380-44)234-32-43

E-mail: prez@nas.gov.ua

WWW: www.nas.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 636.9 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Сучасний стан і зональні особливості видової та екоморфологічної різноманітності практично важливих груп хеліцерових у заповідниках як ядрах екомережі України

Назва роботи (англ)

Modern state and zonal features of specific and ecomorphological variety in practically important groups of Chelicerate in reserves as centres of the ecological network of Ukraine

Реферат (укр)

Проведено дослідження еколого-фауністичного матеріалу з ряду крупних таксонів хеліцерат, вивчено біорізноманітність, поширення та низку інших екологічних характеристик деяких практично важливих груп хеліцерових у деяких заповідниках, національних парках, як ядрах екомережі України, що зазнають вплив господарської або рекреаційної діяльності людини. Отримано нові дані з поширення та структури видових комплексів і екоморфологічних груп кліщів та павуків в інших природоохоронних об'єктах декількох природних зон. Вперше виявлено деякі специфічні риси у взаємовідносинах "паразит-хазяїн". Здобуто нові морфо-функціональні дані при вивченні кліщів різних таксономічних груп. Простежено поширення патогенів, що є збудниками небезпечних захворювань людини і тварин та переносяться паразитичними кліщами. Вивчено ступінь адаптації паразита медоносної бджоли - кліща Вароа до дії сучасних хімічних засобів боротьби. Результати виконаних робіт у ряді випадків можуть бути застосовані у практичній діяльності людини.

Реферат (англ)

Researches of faunistic and ecological material on some large Chelicerata taxa were executed. Biodiversity, dispersion and other ecological parameters in series of some practically significant groups of Chelicerata in some reserves and national parks as centres of the ecological network of Ukraine which are pressed for human economic and recreation activities. New data on dispersion and structure of species complexes of mites, ticks and spiders in some nature conservation objects in several natural

zones were given. For the first time some of specific features of "parasite-host" mutual relations are investigated. New morphological and functional data in researching of mites from different taxes were received. Dispersion of pathogens which transferred by ticks and are inducers causative of dangerous diseases for human and animals were traversed. Degree of the adaptation of bee parasitic mite *Varroa* to influence of modern chemical means of the pest control was researched. Some results of the executed works in a number of cases can be used in a practical activity of a human.

Індекс УДК: 592, 595.42:502.53

Коди тематичних рубрик НТІ: 34.33.15

6. Науково-технічна продукція (НТП)

7. Бібліографічний опис

1. Akimov. I.A, Nebogatkin I.V. Ticks of the genus *Rhipicephalus* (Acari, Ixodidae) and their distribution in Ukraine // Вестн. зоології. - 2013. Т. 47 № 3 - P. 231-237.
2. Didyk Yu. M., Hurn?kov? Z., Miterp?kov? M. *Trichinella* in wildlife in Carpathan region of Ukraine and Slovakia. - Annals of Parasitology. - Vol. 59. Suppl. - 2013. - P. 116.
3. Karbowiak G., Pet'ko B., Nebogatkin I., Didyk J., Slivinska K., Stanko M. The change in hard ticks ranges during the last decades in Europe // XV Conference of the Ukrainian Scientific Society of Parasitologists (15-18 October, 2013, Chernivtsi). - Kyiv, 2013. - P. 128
4. Karbowiak G., Slivinska K., Werszko J., Didyk J. The occurrence of hard ticks in Chernobyl exclusion zone // Medical and Sanitary Significance (3-5 June, 2013), Kazimierz Dolny, Poland, 2013 - P. 48-49.
5. Karbowiak G., Vichova B., Slivinska K., Werszko J., Didyk J., Pet'ko B. The infection of *Dermacentor reticulatus* ticks with *Babesia canis* and *Anaplasma phagocytophilum* in Chernobyl exclusion zone. - Annals of Parasitology. - Vol. 59. Suppl. - 2013. - P. 171.
6. Kolodochka L. A., Shevchenko O. S. Diversity and community structure of oribatid mites (Acari, Oribatei) at memorial complexes of a megapolis // Вестн. зоології. - 2013. - 47, №4. - С. 291-297.
7. Skoracki M., S. Zabłudovskaya and A.V. Bochkov. A review of Prostigmata (Acariformes: Trombidiformes) permanently associated with birds // Acarina. - 2012. - v.20 (2). - P. 67-152. - 85 p.
8. Zabłudovska S., Kolodochka L., Kozeretska I., Bilousov O. Horizontal transmission incidents of *Wolbachia* sp. between *Drosophila melanogaster* and commensal mites *Tyrophagus noxius* // 21-st European *Drosophila* Research Conference. Abstract book. November 18-21, 2009. - NICE Acropolis, France. - 2009 - P. 199.
9. Didyk Yu. M., Smagol V. M. New record of *Ixodes uriae* (Acari: Ixodidae) at the Vernadsky Research Base Antarctica // Vestnik zoologii. - № 1. - 2014. - P. 93.
10. Didyk Yu. M. *Trichinella* infection in wild animals in Ukraine. Abstracts of the 7th International Conference on Emerging Zoonoses. Berlin, October 16-17, 2014. p. 248.
11. Didyk Yu., Karbowiak G., Szweczyk T., Werszko J., Pogrebnyak S., Supergan-Marwicz M. 2014. *Borrelia burgdorferi* sensu lato in *Ixodes ricinus* ticks from Kyiv and Yalta, Ukraine // Medical and Sanitary Significance (2-4 June, 2014), Kazimierz Dolny, Poland, 2014 - P. 34-35.
12. Karbowiak G., Nebogatkin I., Didyk Y., Szweczyk T., Stanko M.; Pet'ko B. Changes in hard ticks ranges during the last decade in middle Europe: possible causes and potential threats. // ICOPA XIII Mexico 13-th International congress of parasitology, August 10th-15th. - 2014. - P. 1111.
13. Karbowiak G., V?chov? B., Slivinska K., Werszko J., Didyk J., Pet'ko B., Stanko M., Akimov I. 2014. The infection of questing *Dermacentor reticulatus* ticks with *Babesia canis* and *Anaplasma phagocytophilum* in the Chernobyl exclusion zone. Vet. Parasitol. (2014), Vol. 204, Issues 3-4, 29 August 2014, Pages 372-375.
14. Kolodochka Leonid A., Gwiazdowicz Dariusz J. A new species of predaceous mite of the genus *Neoseiulus* Hughes (Acari, Phytoseiidae), with redescriptions of *N. magnanalis* (Thor) and *N. ellesmerei* (Chant & Hansell), from Svalbard, High Arctic / Zootaxa. - 2014. - 3793, №4. - P. 441-452.
15. Nebogatkin I.V. Birds as the feeders of ticks (Acari, Ixodida) in megalopolis of Kyiv. // Vestnik zoologii, 2014. - №5. - P. 467-470.
16. Schevchenko O.S., Kolodochka L.A. Seasonal changes in species diversity and dominance structure in communities of oribated mites (Sarcoptiformes, Oribatei) in megalopolis green areas / Vestn. Zoologii. - 2014. - 48, №1. - С. 3-10.
17. Schevchenko O.S., Kolodochka L.A. Species composition and distribution of oribatids (Acari, Oribatei) in urbanizes biotops of Kiev / Vestn. Zoologii. - 2014. - 48, №2. С. 173-178.
18. Zhovnerchuk O. V. New records of the mites of the genus *Eurytetranychus* Oudemans, 1931 (Acariformes, Tetranychidae) in Ukraine / O.V. Zhovnerchuk // Vestn. Zoologii.- 2014. - 48, № 1. - С. 93-94.
19. Акимов И. А., Дидык Ю. М. Аномалии экзоскелета иксодовых клещей в Украине // XV Конференция Украинского научного общества паразитологов (15-18 октября 2013, Черновцы). - Киев, 2013. - С. 9.
20. Акимов И. А., Небогаткин И. В. Видовое разнообразие иксодовых клещей (Acari: Ixodidae) в Киевском мегаполисе // Фундаментальные и прикладные аспекты изучения паразитических членистоногих в XXI веке (Гл. редактор д.б.н., проф. С.Г. Медведев). - Санкт-Петербург, 2013. - С. 21-24.
21. Акимов И. А., Небогаткин И. В. Изменения городских стадий и видовое разнообразие клещей-иксодид мегаполиса // XV конференция українського наукового товариства паразитологів (Чернівці, 15-18 жовтня 2013 р.). - Київ, 2013. - С. 9.
22. Акимов И. А., Небогаткин И. В. Уличные магистрали как пути перемещений иксодовых клещей (Acari, Ixodidae) в мегаполисе // VIII з'їзд ГО "Українське ентомологічне товариство" 26-30 серпня 2013 р. - Київ, 2013. - С. 8-9.
23. Акимов И.А., Баданин И.В. Ультраструктурное исследование коксальных желез паразита медоносной пчелы, клеща *Varroa*

destructor (Parasitiformes, Gamasida) / XV Конференція Українського наукового товариства паразитологів (Чернівці, 15-18 жовтня 2013 р.): Тези доповідей. - Київ, 2013. - С. 7. 24. Акимов И.А., Дідик Ю. М. Аномалии экзоскелета иксодовых клещей в Украине // XV конференція Українського наукового товариства паразитологів (Чернівці, 15-18 жовтня 2013 р.). - С. 8. 25. Акимов И.А., Корж А. П. Оптимизация взаимодействия человека и природы как определяющая предпосылка дальнейшего существования человечества // Вибрані наукові праці акад.В. І. Вернадського. - К. - 2012. - Т. 4, Кн. 2 - С. 538-545. 26. Акимов И.А., Небогаткин И. Изменения городских стадий и видовое разнообразие клещей-иксодид мегаполиса // XV конференція Українського наукового товариства паразитологів (Чернівці, 15-18 жовтня 2013 р.). - С. 9. 27. Акимов И.А., Небогаткин И.В. Иксодовые клещи (Acari: Ixodidae) на берегах озер в мегаполисе (на примере Киева) и определение целесообразности проведения антиклещевых мероприятий // Ветеринарна медицина: Міжвідомчий тематичний науковий збірник. - Вип. 97. - Харків, 2013. - С. 372-374. 28. Акимов И.А., Небогаткин И.В. Уличные магистрали как пути перемещения иксодовых клещей (Acari, Ixodidae) в мегаполисе // VIII з'їзд ГО "Українське ентомологічне товариство" (26-30 серпня 2013 р., Тези доп.) - К. - С. 8-9. 29. Баданин И.В. Строение и функции "экскреторного органа" клещей Prostigmata (Acariformes) в свете общих закономерностей развития выделительных эпителиев / VIII З'їзд ГО "Українське ентомологічне товариство", Київ, 26-30 серпня 2013 р. Тези доп. - Київ, 2013. - С. 13-14. 30. Бондарев В. Ю., Колодочка Л. А. Распределение хищных клещей-фитосейд (Parasitiformes, Phytoseiidae) на растениях степных заповедников Востока Украины // Наукові записки природного заповідника "Мис Март'ян", Вип. 4. / Матеріали міжнародн. Наук. конф. "40 років природному заповіднику "Мис Март'ян", 14-17 травня 2013 р., Ялта. - 2013. - С. 115. 31. Грабовська С. Л., Колодочка Л. О. Видовий склад та біотопічна привроченість кліщів (Phytoseiidae) в міських біоценозах // Тези VIII з'їзду ГО "Українське Ентомологічне товариство", 26-30 серпня 2013 р., Київ. - К: Видавничий центр НУБіП України. - С.39-40. 32. Дидык Ю. М. Дослідження розповсюдження трихinel в дикій природі України // XV Конференція Украинского научного общества паразитологов (15-18 октября 2013, Черновцы). - Киев, 2013. - С. 39. 33. Дидык Ю. М. Акарофауна гнезд птиц некоторых заповедников Северного Причерноморья Украины // Український ентомологічний журнал. - 2012. - № 2 (5). - С. 45-48. 34. Дидык Ю. М. Нематоды Trichinella диких животных Украины // Современные проблемы паразитологии. - Материалы V Международной научной конференции "Чтения памяти проф. И.И. Барабаш-Никифорова" (14-16 марта 2013 года), Воронеж, Россия, 2013. - С. 53-56. 35. Дидык Ю. М. Первые исследования иксодовых клещей заповедника "Мыс Март'ян" на зараженность патогенами. - Научные записки природного заповедника "Мыс Март'ян". - Вип.4. - 2013. - С. 123. 36. Дідик Ю. М., Погребняк С. Г. Кліщі пташиних гнізд Дунайського та Чорноморського біосферних заповідників України // Матеріали VIII з'їзду Українського ентомологічного товариства, (26-30 серпня 2013, Київ). - Київ, 2013. - С. 43-44. 37. Дідик Ю. М. Кліщі пташиних гнізд Дунайського та Чорноморського біосферних заповідників України // Наукові записки Державного природознавчого музею. - 2013. - Вип. 29. - С. 13-18. 38. Евтушенко К. В. К вопросу о распространении Zelotes azshaganovae Esunin, Efimik, 1992 (Aranei, Gnaphosidae) в Украине. // II Всеукраїнська науково-практична конференція "Сучасні проблеми природничих наук та методики викладання" (до 80 річниці від дня створення природничо-географічного факультету): Матеріали доповідей / за загальною редакцією І.В.Марисової. - Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 24-25 жовтня 2013 р.- С. 51-52. 39. Евтушенко К. В., Исупова Н. Н. Пауки (Aranei) березняков Кривого Рога / Матеріали VIII з'їзду Українського ентомологічного товариства, Київ, 26-30 серпня 2013 р. - С. 49-50. 40. Евтушенко К. В. Структура угруповань павуків (Aranei) пригрунтового ярусу чотирьох типових біотопів Шацького національного природного парку // Природа Західного Полісся та прилеглих територій; зб. наук. пр. - 2013. - № 10. - С. 124-130. 41. Жовнерчук О. В. До вивчення тетраніхoidних кліщів (Acari, Tetranychoidae) трав'янистого комплексу України // Наукові записки Державного природознавчого музею. - Львів, 2013. - Вип. 29. - С. 33-38. 42. Жовнерчук О. В. Дослідження тетраніхoidних кліщів (Trombidiformes, Tetranychoidae) Середнього Придніпров'я України // Матеріали VII з'їзду ГО "Українське ентомологічне товариство". - Київ, 2013. - С. 50-51. 43. Жовнерчук О. В. Тетранихoidные клещи (Acariformes, Tetranychoidae) Букоцветных (Fagales) в Украине // материалы V Междунар. науч. конф. Воронеж, 14-16 марта 2013 г. / под ред. С.П. Гапонова; Воронежский государственный университет. - Воронеж: Издательско-полиграфический центр Воронежского государственного университета, 2013. - С. 68-72. 44. Заблудовская С.А. Исследования видового комплекса свободноживущих клещей семейства Ereyetidae (Prostigmata) Днепровских островов Голубой зоны Киева. // VIII з'їзд ГО "Українське ентомологічне товариство". Київ, 26 - 30 серпня 2013 р. (Тези доповідей). - Київ, 2013. - С. 51-52. - 2 стор. (0.1 др.арк.) 45. Заблудовская С.А. Особенности адаптаций к среде обитания клещей семейства Ereyetidae (Prostigmata). // Тези доповідей XV конференції УНТП, Чернівці, 15 - 18 жовтня 2013 р. - Київ, 2013. - С. 46. 46. Заблудовская С.А., Годлевская Е.В. Паразитические клещи рукокрылых Украины. // Матер. V съезда Паразитологического общества при РАН: Всероссийская конф. с международным участием. г. Новосибирск, 23 - 26 сентября 2013 г. - Новосибирск, 2013 год. - С. 74. 47. Заблудовская С.А., Колесников М.А., Кондратенко А.А. К изучению эндоназальных клещей птиц и мелких млекопитающих Луганского природного заповедника (Украина). В сб. "Современные проблемы зоологии и паразитологии". Матер. V Международной научн. Конф. "Чтения памяти проф. И.И.Барабаш-Никифорова". Г.Воронеж (Россия). - 2013. - С. 64-67. 48. Кирюшин В. Е. Современные методы борьбы с варроозом пчел. - Житомир: ТОВ "Выбор", 2013. - 72с. 49. Кирюшин В. Е. Сравнительная характеристика эффективности применения препаратов "Байварол",

"Фумисан" и "Аписан" по отношению к клещу *Varroa destructor* // Тези доповідей XV конференції Українського наукового товариства паразитологів (Чернівці, 15-18 жовтня 2013 р.). - Київ, 2013. - с.54. 50. Кірюшин В. Є., Фурсов В. М. Методика осінніх обробок проти кліща вароа та підготовки бджіл до зимівлі // Тези доповідей Науково-практичної конференції "П. І. Прокопович у світовому бджільництві" 26.01.2013 р., Київ, Інститут бджільництва ім. П. І. Прокоповича. - с. 42-43. 51. Колодочка Л. А. Обзор видового состава клещей сем. Phytoseiidae природного заповідника "Мыс Мартьян" // Наукові записки природного заповідника "Мис Мартьян", Вип. 4 / Матеріали міжнародн. Наук. конф. "40 років природному заповіднику "Мис Мартьян", 14-17 травня 2013 р., Ялта. - 2013.- С. 131. 52. Колодочка Л. А., Бондарев В. Ю. К изучению клещей-фитосейд (Parasitiformes, Phytoseiidae) заповідних територій Восточного Степной зони України // Наукові записки Державного природознавчого музею. - Львів, 2013. Вип. 29. - С. 91-94. 53. Колодочка Л. А., Шевченко О. С. Видовые комплексы оribатид (Sarcoptiformes, Oribatei) зеленых зон города Киева // Наукові записки Державного природознавчого музею. - Львів, 2013. Вип. 29. - С. 95-103. 54. Корж А. П., Кірюшин В. Е. Антропогенные факторы в формировании емкости среды медоносной пчелы // Пчеловодство. - 2013. - №3. - с. 15-17. 55. Корж А. П., Кірюшин В. Е. Значение биотических факторов для медоносной пчелы // Пчеловодство. - 2013. - №2. - с. 15-17. 56. Леготай М. В., Воловник С. В., Евтушенко К.В. Пауки (Aranei) побережья Молочного лимана (Запорожская область, Украина) // Український ентомологічний журнал. - 2012, 2(5), - С. 49-55. 57. Небогаткин И.В., Новохатний Ю.А. Картирование энзоотических территорий по особо опасных инфекциям в Украине (туляремия, лептоспирозы, марсельская лихорадка, бешенство) // СЕС Профілактична медицина. - 2012. - №. 6. - С. 62-64. 58. Шевченко А. С., Колодочка Л.А. Сведения о почвенных клещах (Sarcoptiformes, Oribatei) некоторых зеленых зон г. Киева // Тези VIII з'їзду ГО "Українське Ентомологічне товариство", 26-30 серпня 2013 р., Київ. - К: Видавничий центр НУБіП України. - С.196-197. 59. Акимов И.А., Небогаткин И.В. Иксодовые клещи (Acari: Ixodidae) на берегах озер в мегаполисе (на примере Киева) и определение целесообразности проведения антиклещевых мероприятий // Ветеринарна Медицина: Міжвідомчий тематичний науковий збірник. - 2013. - N 97. - С. 372-373 (опублікована у 2014 році). 60. Акимов И.А., Небогаткин И.В. Видовое разнообразие иксодовых клещей (Acari: Ixodidae) в Киевском мегаполисе // Фундаментальные и прикладные аспекты изучения паразитических членистоногих в XXI веке (Гл. ред. д.б.н. проф. С.Г. Медведев).- С-Пб. -2013. - С. 21-24. 61. Грабовська С.Л., Колодочка Л.О. Видова різноманітність кліщів-фітосейд (Parasitiformes, Phytoseiidae) у рослинних насадженнях міста Василькова - Науковий вісник НЛТУ України. - Львів, 2014. - С 184-190. 62. Жовнерчук О. В. Тетранихоидные клещи (Trombidiformes, Tetranychioidea) Среднего Приднепровья Украины // Український ентомологічний журнал - 2014. - № 1 (8). - С. 15-21. 63. Жовнерчук О.В. Видове різноманіття тетранихоїдних кліщів (Acariformes, Tetranychioidea) м. Черкаси (Україна) // Український ентомологічний журнал - 2013. - № 2 (7). - С. 32-35. 64. Заблудовская С.А. Внешнее строение клещей Ereyetidae Oudemans, 1931 (Prostigmata), их адаптация к среде обитания // Материалы международной конференции "Фундаментальные и прикладные аспекты изучения паразитических членистоногих в XXI веке памяти члена-корреспондента РАН Ю.С. Балашова. Санкт-Петербург (Россия), 21-25 октября 2013 года. С. Петербург, 2013. - С. 68-70. 65. Колодочка Л.О., Грабовська С.Л. Видовий склад і особливості поширення хижих кліщів-фітосейд (Parasitiformes, Phytoseiidae) на рослинах парків м. Києва. - Укр. ентомол. журн. -2014. -№1 (8). - С. 22-30.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 69

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заклучні відомості

Перелік осіб-виконавців

Євтушенко Костянтин Вячеславович

Баданін Ігор Володимирович

Дідик Юлія Михайлівна

Жовнерчук Ольга Валентинівна

Заблудовська Світлана Олександрівна

Кірюшин Володимир Євгенович

Колодочка Леонід Олександрович

Небогаткін Ігор Вікторович

Самойлова Тетяна Павлівна

Керівник організації:

Акімов Ігор Андрійович (д. б. н., професор)

Керівники роботи:

Акімов Ігор Андрійович

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.